

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

17. května 2022 *

„Řízení o předběžné otázce – Směrnice 93/13/EHS – Zneužívající ujednání ve spotřebitelských smlouvách – Zásada rovnocennosti – Zásada efektivity – Hypotéční smlouva – Zneužívající povaha ujednání o minimální úrokové sazbě obsaženého v této smlouvě – Vnitrostátní pravidla týkající se odvolacího soudního řízení – Časové omezení účinků prohlášení neplatnosti zneužívajícího ujednání – Vrácení – Pravomoc vnitrostátního odvolacího soudu provést přezkum z úřední povinnosti“

Ve věci C-869/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko) ze dne 27. listopadu 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 28. listopadu 2019, v řízení

L

proti

Unicaja Banco SA, dříve Banco de Caja España de Inversiones, Salamanca y Soria SAU,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, A. Arabadžev, K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan, S. Rodin (zpravodaj) a I. Jarukaitis, předsedové senátů, M. Ilešič, J.-C. Bonichot, M. Safjan, F. Biltgen, P. G. Xuereb, N. Piçarra, L. S. Rossi a A. Kumin, soudci,

generální advokát: E. Tančev,

vedoucí soudní kanceláře: L. Carrasco Marco, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 26. dubna 2021,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za L. M. Pérez Peñou, abogado,
- za Unicaja Banco SA, dříve Banco de Caja España de Inversiones, Salamanca y Soria SAU, J. M. Rodríguez Cárcamem a A. M. Rodríguez Condem, abogados,

* Jednací jazyk: španělština.

- za španělskou vládu S. Centeno Huerta a M. J. Ruiz Sánchez, jako zmocněnkyněmi,
- za českou vládu M. Smolkem a J. Vláčilem, jakož i S. Šindelkovou, jako zmocněnci,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s G. Rocchittou, avvocato dello Stato,
- za Evropskou komisi N. Ruiz Garcíou a J. Baquero Cruzem, jakož i C. Valero, jako zmocněnci,
- za Norské království L.-M. Moen Jünge, M. Nilsen a J. T. Kaasin, jako zmocněnkyněmi,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 15. července 2021,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 6 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288, a oprava, Úř. věst. 2016, L 303, s. 26).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi L a Banco de Caja España de Inversiones, Salamanca y Soria SAU, jejíž právní nástupkyní se stala Unicaja Banco SA (dále jen společně „bankovní instituce“), týkajícího se toho, že vnitrostátní odvolací soud neuplatnil z úřední povinnosti důvod vycházející z porušení unijního práva.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Dvacátý čtvrtý bod odůvodnění směrnice 93/13 uvádí, že „soudy nebo správní orgány členských států musí mít k dispozici odpovídající a účinné prostředky, aby zabránily dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách se spotřebiteli“.
- 4 Článek 6 odst. 1 směrnice 93/13 stanoví:

„Členské státy stanoví, že zneužívající ujednání použitá ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou podle jejich vnitrostátních právních předpisů pro spotřebitele závazná a že smlouva zůstává pro strany závaznou za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez dotyčných zneužívajících ujednání.“

Španělské právo

- 5 Článek 1303 Código Civil (občanský zákoník) stanoví:
„Nestanoví-li následující články jinak, při prohlášení neplatnosti určité povinnosti si smluvní strany vzájemně vrátí dosud poskytnutá plnění, která byla předmětem smlouvy, spolu s jejich plody, a zaplacenou cenu, včetně úroků.“

- 6 Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil (zákon 1/2000, občanský soudní řád) ze dne 7. ledna 2000 (BOE č. 7 ze dne 8. ledna 2000, s. 575) (dále jen „LEC“) v článku 216 stanoví:

„Občanskoprávní soudy rozhodují ve věcech, které jim byly předloženy, na základě skutkového stavu, důkazů a návrhových žádání účastníků řízení, pokud zákon ve zvláštních případech nestanoví jinak.“

- 7 Článek 218 odst. 1 LEC stanoví:

„Rozsudek musí být jasný a přesný a musí odpovídat návrhovým žádáním a jiným tvrzením účastníků řízení, která byla v průběhu řízení včas uplatněna. Obsahuje navrhovaná určení a rozhodnuto jím je k tíži nebo ve prospěch žalovaného o všech sporných bodech, které byly projednávány.

Soud, ač se neodchýlí od předmětu sporu, uzná i jiné skutkové a právní okolnosti, než které chtěli uplatnit účastníci řízení, a rozhodne podle právních norem použitelných na danou věc, i když je účastníci sporu nesprávně citovali nebo se na ně nesprávně odvolávají.“

- 8 Článek 465 odst. 5 LEC stanoví:

„Rozhodnutí vydané v odvolacím řízení se musí týkat výhradně záležitostí a otázek předložených v odvolání, případně v odpovědi na odvolání či vzájemném návrhu odvolacího odpůrce, uvedených v článku 461. Rozhodnutí nemůže vést ke zhoršení situace odvolatele, ledaže je takové zhoršení výsledkem vyhovění vzájemnému návrhu odvolacího odpůrce.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 9 Na základě smlouvy uzavřené dne 22. března 2006 poskytla bankovní instituce L úvěr ve výši 120 000 eur, zajištěný zástavním právem k nemovitosti, určený k financování nabytí rodinného domu. Tento úvěr byl splatný v 360 měsíčních splátkách. Pevná sazba uvedeného úvěru byla sjednána na 3,35 % pro první rok a pro následující roky pak byla sjednána variabilní sazba vypočtená tak, že se k sazbě Euribor na jeden rok připočte 0,52 %. Tato smlouva obsahovala „ujednání o minimální úrokové sazbě“, podle kterého variabilní sazba nemůže být nižší než 3 %.
- 10 Předkládající soud uvádí, že bankovní instituce uplatnila „ujednání o minimální úrokové sazbě“ vůči L v roce 2009, kdy sazba Euribor výrazně poklesla. V lednu 2016 podala L proti této instituci žalobu u Juzgado de Primera Instancia de Valladolid (soud prvního stupně ve Valladolidu, Španělsko), kterou se domáhala určení neplatnosti tohoto ujednání a vrácení částek, které byly na základě tohoto ujednání bezdůvodně vybrány. L tvrdila, že vzhledem k tomu, že o existenci uvedeného ujednání a o jeho relevanci v systematické dotčené smlouvy o úvěru nebyla informována adekvátním způsobem, je třeba prohlásit, že je toto ujednání zneužívající vzhledem k tomu, že je netransparentní. Bankovní instituce na svou obranu namítla, že L byla o zahrnutí tohoto ujednání do smlouvy o úvěru informována.
- 11 Rozsudkem ze dne 6. června 2016 Juzgado de Primera Instancia de Valladolid (soud prvního stupně ve Valladolidu) žalobě vyhověl, když rozhodl, že „ujednání o minimální úrokové sazbě“ je zneužívající vzhledem k tomu, že je netransparentní. Uložil tak bankovní instituci, aby L vrátila částky, které na základě tohoto ustanovení bezdůvodně vybrala, navýšené o úroky. Rozhodl však, že vrácení nabývá účinnosti až od 9. května 2013, a to na základě rozsudku Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko) č. 241/2013 ze dne 9. května 2013 (dále jen „rozsudek ze dne 9. května 2013“), který časové účinky prohlášení neplatnosti takového „ujednání o minimální úrokové sazbě“ omezuje. Bankovní instituci rovněž uložil náhradu nákladů řízení.

- 12 Dne 14. července 2016 podala bankovní instituce proti tomuto rozsudku odvolání k Audiencia Provincial de Valladolid (provinční soud ve Valladolidu, Španělsko) v rozsahu, v němž jí byla uložena náhrada veškerých nákladů řízení. Uvedla, že vzhledem k tomu, že žalobě L bylo vyhověno pouze částečně z důvodu omezení časových účinků prohlášení neplatnosti dotčeného ujednání, nemělo jí být uloženo, aby nahradila veškeré náklady řízení související s touto žalobou.
- 13 Rozsudkem ze dne 13. ledna 2017 odvolací soud odvolání vyhověl, přičemž rozsudek vydaný v prvním stupni zrušil v rozsahu, v němž uložil bankovní instituci náhradu nákladů řízení. Předkládající soud upřesňuje, že odvolací soud nezměnil výrok tohoto rozsudku v rozsahu, v němž se týká restitučních účinků prohlášení neplatnosti uvedeného ujednání, jelikož proti němu v daném rozsahu nebylo podáno odvolání. Předkládající soud dodává, že odvolací soud za účelem částečného zrušení rozsudku vydaného v prvním stupni nevycházel z rozsudku ze dne 21. prosince 2016, Gutiérrez Naranjo a další (C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980), v němž Soudní dvůr rozhodl, že čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 brání takové vnitrostátní judikatuře, jako je judikatura vzešlá z rozsudku ze dne 9. května 2013, která omezuje časové restituční účinky spojené se soudním rozhodnutím o zneužívající povaze ujednání smlouvy uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem jen na částky, které byly tímto spotřebitelem bezdůvodně uhrazeny po vyhlášení rozhodnutí, v němž byla soudem určena zneužívající povaha tohoto ujednání.
- 14 L podala proti rozsudku, v němž bylo rozhodnuto o odvolání, kasační opravný prostředek k Tribunal Supremo (Nejvyšší soud). Na podporu svého kasačního opravného prostředku L tvrdí, že Audiencia Provincial de Valladolid (provinční soud ve Valladolidu) tím, že nepoužil rozsudek ze dne 21. prosince 2016, Gutiérrez Naranjo a další (C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980), a tím, že z úřední povinnosti nenařídil vrácení všech částek zaplacených na základě „ujednání o minimální úrokové sazbě“, porušil zejména článek 1303 občanského zákoníku, který upravuje restituční účinky spojené s neplatností povinností a smluv, ve spojení s čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13, který stanoví nezávažnost zneužívajících ujednání pro spotřebitele. Bankovní instituce navrhla zamítnutí kasačního opravného prostředku z důvodu, že vzhledem k tomu, že L nepodala odvolání proti rozsudku vydanému v prvním stupni v rozsahu, v němž časově omezil restituční účinky prohlášení neplatnosti dotčeného zneužívajícího ujednání, nebyla oprávněna podat kasační opravný prostředek týkající se časového omezení těchto účinků.
- 15 Předkládající soud uvádí, že ve sporech, které byly projednávány před španělskými soudy v okamžiku, kdy Soudní dvůr rozhodl v rozsudku ze dne 21. prosince 2016, Gutiérrez Naranjo a další (C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980), že čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 brání judikatuře Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) vzešlé z rozsudku ze dne 9. května 2013, která omezuje časové restituční účinky neplatnosti „ujednání o minimální úrokové sazbě“ obsažených ve smlouvách uzavřených mezi spotřebiteli a prodávajícími nebo poskytovateli, spotřebitelé omezovali v souladu s touto vnitrostátní judikaturou své žaloby na vrácení částek, které byly bezdůvodně uhrazeny po 9. květnu 2013. Na základě takových různých zásad španělského civilního procesu, jako je zásada projednací, zásada „shody“ a zásada zákazu *reformatio in peius*, Audiencia Provincial de Valladolid (provinční soud ve Valladolidu) v projednávané věci nenařídil vrácení všech částek vybraných na základě „ujednání o minimální úrokové sazbě“, jelikož L nepodala proti rozsudku vydanému v prvním stupni odvolání.
- 16 V tomto ohledu předkládající soud uvádí, že zásada, podle které zneužívající ujednání nejsou pro spotřebitele závazná, stanovená v čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13, nemá absolutní povahu, a může tedy podléhat omezením souvisejícím s řádným výkonem spravedlnosti, jako jsou překážka věci pravomocně rozsouzené a přiměřené prekluzivní lhůty pro zahájení řízení. Pravidlo španělského

práva, podle něhož v případě, že část výroku rozsudku není žádným z účastníků řízení zpochybněna, tuto část odvolací soud nemůže zbavit jejích účinků nebo změnit její obsah, přitom vykazuje určitou podobnost s překážkou věci pravomocně rozsouzené.

- 17 Tento soud však vyjadřuje pochybnost, co se týče slučitelnosti zásady projednací, zásady „shody“ a zásady zákazu *reformatio in peius*, které jsou stanoveny ve vnitrostátním právu, s čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13. Konkrétněji si klade otázku, zda s ohledem na rozsudek ze dne 21. prosince 2016, Gutiérrez Naranjo a další (C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980), musí vnitrostátní soud, u něhož bylo předloženo odvolání, které podala výlučně bankovní instituce, a nikoli spotřebitel, nařít i přes tyto zásady vrácení veškerých částek vybraných na základě zneužívajícího ujednání.
- 18 Za těchto podmínek se Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Brání čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 uplatnění procesních zásad, a sice zásady projednací, zásady ‚shody‘ a zásady zákazu *reformatio in peius*, které soudu, jenž rozhoduje o odvolání podaném bankovní institucí proti rozsudku, kterým bylo časově omezeno vrácení částek bezdůvodně uhrazených spotřebitelem v důsledku ujednání o minimální úrokové sazbě prohlášeného za neplatné, brání nařít vrácení všech uvedených částek, a tudíž zhoršit postavení účastníka řízení, jenž podal odvolání, protože spotřebitel proti uvedenému omezení žádný opravný prostředek nepodal?“

K předběžné otázce

- 19 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že brání použití zásad vnitrostátního soudního řízení, podle nichž vnitrostátní soud, k němuž bylo podáno odvolání proti rozsudku, jímž bylo časově omezeno vrácení částek bezdůvodně zaplacených spotřebitelem na základě ujednání prohlášeného za zneužívající, nemůže uplatnit z úřední povinnosti důvod vycházející z porušení tohoto ustanovení a nařít vrácení všech uvedených částek.
- 20 Je třeba připomenout, že podle čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 členské státy stanoví, že zneužívající ujednání použitá ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou pro spotřebitele závazná.
- 21 Kromě toho směrnice 93/13 ukládá členským státům povinnost – jak vyplývá z jejího čl. 7 odst. 1 ve spojení s jejím dvacátým čtvrtým bodem odůvodnění – zajistit odpovídající a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli (rozsudek ze dne 26. června 2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, bod 44 a citovaná judikatura).
- 22 Při neexistenci úpravy prostřednictvím unijního práva procesní podmínky, které mají zajistit ochranu práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, spadají na základě zásady procesní autonomie členských států do působnosti jejich vnitrostátních právních řádů. Tyto podmínky však nesmějí být méně příznivé než ty, kterými se řídí obdobné situace vnitrostátní povahy (zásada rovnocennosti), a nesmějí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných unijním právním řádem (zásada efektivity) (rozsudek ze dne 26. června 2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, bod 46 a citovaná judikatura).

- 23 Pokud jde o zásadu rovnocennosti, jak připomněl generální advokát v bodě 44 svého stanoviska, přísluší vnitrostátnímu soudu, aby s ohledem na procesní podmínky žalob použitelné ve vnitrostátním právním řádu ověřil dodržování této zásady s ohledem na předmět, důvod a základní prvky dotčených žalob (viz zejména rozsudek ze dne 20. září 2018, EOS KSI Slovensko, C-448/17, EU:C:2018:745, bod 40).
- 24 V tomto ohledu Soudní dvůr rozhodl, že čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 je třeba považovat za normu rovnocennou vnitrostátním pravidlům, která mají uvnitř vnitrostátního právního řádu status kogentních norem (rozsudek ze dne 17. května 2018, Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen, C-147/16, EU:C:2018:320, bod 35).
- 25 Z toho vyplývá, že v souladu se zásadou rovnocennosti má-li vnitrostátní odvolací soud na základě vnitrostátního práva možnost nebo povinnost posoudit z úřední povinnosti legalitu právního aktu s ohledem na vnitrostátní kogentní pravidla, musí mít rovněž možnost nebo povinnost, třebaže otázka legality tohoto aktu s ohledem na tato pravidla nebyla vznesena v řízení v prvním stupni, posoudit z úřední povinnosti legalitu takového aktu s ohledem na toto ustanovení směrnice 93/13. Pokud tak v takové situaci skutečnosti ve spise, které má k dispozici vnitrostátní odvolací soud, vedou k tomu, že vyvstává otázka ohledně případně zneužívající povahy smluvního ujednání, je tento soud povinen posoudit z úřední povinnosti legalitu tohoto ujednání s ohledem na kritéria stanovená v této směrnici (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. května 2013, Jörös, C-397/11, EU:C:2013:340, bod 30).
- 26 Zúčastněné strany, které v tomto řízení předložily Soudnímu dvoru písemná vyjádření, mají odlišné názory, co se týče existence judikatury Tribunal Constitucional (Ústavní soud, Španělsko) nebo Tribunal Supremo (Nejvyšší soud), na základě níž by uplatnění kogentních pravidel z úřední povinnosti představovalo výjimku z dotčených zásad soudního řízení. Vzhledem k tomu, že článek 6 směrnice 93/13 představuje ustanovení rovnocenné vnitrostátnímu kogentnímu pravidlu, vyplývá z toho, že pokud jsou na základě vnitrostátní judikatury taková kogentní pravidla považována za výjimku z použití dotčených zásad soudního řízení, vnitrostátní soud rozhodující o odvolání musí mít možnost uplatnit z úřední povinnosti důvod vycházející z porušení čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13.
- 27 Přísluší předkládajícímu soudu, aby existenci takové vnitrostátní judikatury ověřil. Pokud by existence této judikatury byla potvrzena, byl by předkládající soud povinen v souladu se zásadou rovnocennosti ponechat tyto zásady soudního řízení nepoužité a buď umožnit spotřebiteli využít práva, která pro něj vyplývají ze směrnice 93/13 a jeho právo uplatnit judikaturu Soudního dvora, nebo to učinit z úřední povinnosti.
- 28 Pokud jde o zásadu efektivity, z judikatury Soudního dvora vyplývá, že každý případ, v němž vyvstává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje použití unijního práva, musí být analyzován s přihlédnutím k postavení tohoto ustanovení v řízení jako celku, k jeho průběhu a zvláštnostem nahlíženým jako celek, jakož i případně základním zásadám vnitrostátního právního systému, jako jsou například právo na obhajobu, zásada právní jistoty a řádný průběh řízení (rozsudek ze dne 22. dubna 2021, Profi Credit Slovakia, C-485/19, EU:C:2021:313, bod 53). Soudní dvůr měl z tohoto hlediska za to, že dodržování zásady efektivity nemůže vést až k tomu, že zcela nahradí úplnou nečinnost dotyčného spotřebitele (rozsudek ze dne 1. října 2015, ERSTE Bank Hungary, C-32/14, EU:C:2015:637, bod 62).

- 29 Kromě toho Soudní dvůr upřesnil, že povinnost členských států zajistit účinnost práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, s sebou nese zejména pro práva vyplývající ze směrnice 93/13 požadavek účinné soudní ochrany, který je znovu potvrzený v čl. 7 odst. 1 této směrnice a zakotvený rovněž v článku 47 Listiny, který se použije mimo jiné při stanovení procesních podmínek týkajících se žalob založených na takových právech (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. června 2021, BNP Paribas Personal Finance, C-776/19 až C-782/19, EU:C:2021:470, bod 29 a citovaná judikatura).
- 30 Soudní dvůr v tomto ohledu rozhodl, že bez účinného přezkumu případně zneužívající povahy ujednání dotyčné smlouvy nelze zaručit dodržování práv přiznaných směrnicí 93/13 (rozsudek ze dne 4. června 2020, Kancelaria Medius, C-495/19, EU:C:2020:431, bod 35 a citovaná judikatura).
- 31 Z toho vyplývá, že podmínky stanovené vnitrostátními právními řády, na které odkazuje čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13, nemohou zasahovat do podstaty práva nebýt vázán ujednáním, o němž se má za to, že je zneužívající, které pro spotřebitele vyplývá z tohoto ustanovení (rozsudky ze dne 21. prosince 2016, Gutiérrez Naranjo a další, C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 71, jakož i ze dne 26. ledna 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, bod 51).
- 32 Je však třeba připomenout význam, který má jak v unijním právním řádu, tak ve vnitrostátních právních řádech zásada překážky věci pravomocně rozsouzené. Soudní dvůr měl již totiž příležitost upřesnit, že za účelem zajištění jak stability práva a právních vztahů, tak řádného výkonu spravedlnosti je důležité, aby soudní rozhodnutí, která se po vyčerpání možných procesních prostředků nebo po uplynutí lhůt stanovených pro tyto procesní prostředky stala konečnými, již nemohla být zpochybněna (viz zejména rozsudky ze dne 6. října 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, body 35 a 36, jakož i ze dne 26. ledna 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, bod 46).
- 33 Soudní dvůr tak uznal, že ochrana spotřebitele není absolutní. Konkrétně měl za to, že unijní právo neukládá vnitrostátnímu soudu, aby nepoužil vnitrostátní procesní pravidla spojující s určitým rozhodnutím překážku věci rozsouzené, i kdyby to umožňovalo napravit porušení ustanovení jakéhokoli druhu obsaženého ve směrnici 93/13 (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 6. října 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, bod 37, jakož i ze dne 21. prosince 2016, Gutiérrez Naranjo a další, C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 68), avšak s výhradou dodržování zásad rovnocennosti a efektivity v souladu s judikaturou připomenutou v bodě 22 tohoto rozsudku.
- 34 Soudní dvůr tak měl v bodě 72 svého rozsudku ze dne 21. prosince 2016, Gutiérrez Naranjo a další (C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980), za to, že omezení časových právních účinků vyplývajících z určení neplatnosti „ujednání o minimální úrokové sazbě“, které Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) učinil v rozsudku ze dne 9. května 2013, obecně zbavuje každého spotřebitele, jenž uzavřel před tímto datem smlouvu o hypotečním úvěru obsahující takové ujednání, nároku na získání nazpět všech částek, které na základě tohoto ujednání bezdůvodně uhradil bankovní instituci před 9. květnem 2013.
- 35 Soudní dvůr tedy konstatoval, že taková vnitrostátní judikatura, jako je judikatura vyplývající z rozsudku Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) ze dne 9. května 2013, která se týká omezení časových právních účinků vyplývajících z rozhodnutí o zneužívající povaze smluvního ujednání na základě čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13, umožňuje zajistit jen omezenou ochranu spotřebitelům, kteří uzavřeli smlouvu o hypotečním úvěru obsahující „ujednání o minimální úrokové sazbě“ před datem vyhlášení rozhodnutí, v němž byla tato zneužívající povaha určena soudem, přičemž

taková ochrana se tedy jeví jako neúplná a nedostatečná a v rozporu s ustanovením čl. 7 odst. 1 této směrnice není odpovídajícím ani účinným prostředkem zabraňujícím dalšímu používání tohoto druhu ujednání (rozsudek ze dne 21. prosince 2016, Gutiérrez Naranjo a další, C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 73).

- 36 Za těchto podmínek Soudní dvůr rozhodl, že čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní judikatuře, která omezuje časové restituční účinky spojené s rozhodnutím o zneužívající povaze ujednání obsaženého ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem jen na částky, které byly podle takového ujednání bezdůvodně uhrazeny po vyhlášení rozhodnutí, v němž byla soudem určena tato zneužívající povaha (rozsudek ze dne 21. prosince 2016, Gutiérrez Naranjo a další, C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 75).
- 37 Ve věci v původním řízení je nesporné, že spotřebitel nepodal odvolání ani nenapadl vzájemným návrhem odvolacího odpůrce rozsudek vydaný v prvním stupni, který uložil časové omezení restitučních účinků na částky vybrané na základě zneužívajícího ujednání.
- 38 Je však třeba zdůraznit, že za okolností projednávané věci lze skutečnost, že spotřebitel ve stanovené lhůtě nepodal opravný prostředek, přičíst tomu, že v okamžiku, kdy Soudní dvůr vyhlásil rozsudek ze dne 21. prosince 2016, Gutiérrez Naranjo a další (C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980), již uplynula lhůta, v níž bylo na základě vnitrostátního práva možné podat odvolání nebo napadnout daný rozsudek jako odvolací odpůrce vzájemným návrhem. Za takových okolností nelze mít za to, že spotřebitel byl úplně nečinný ve smyslu judikatury připomenuté v bodě 28 tohoto rozsudku, když před odvolacím soudem nezpochybnil až do té doby ustálenou judikaturu Tribunal Supremo (Nejvyšší soud).
- 39 Z toho vyplývá, že uplatnění dotčených zásad vnitrostátního soudního řízení, jímž je spotřebitel zbaven procesních prostředků, které mu umožňují uplatnit jeho práva na základě směrnice 93/13, může znemožnit nebo nadměrně ztížit ochranu těchto práv, čímž je porušena zásada efektivity.
- 40 S ohledem na výše uvedené je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že brání použití zásad vnitrostátního soudního řízení, podle nichž vnitrostátní soud, k němuž bylo podáno odvolání proti rozsudku, jímž bylo časově omezeno vrácení částek bezdůvodně zaplacených spotřebitelem na základě ujednání prohlášeného za zneužívající, nemůže uplatnit z úřední povinnosti důvod vycházející z porušení tohoto ustanovení a nařídit vrácení všech uvedených částek, jestliže skutečnost, že dotčený spotřebitel toto časové omezení nezpochybnil, nelze přičíst jeho úplné nečinnosti.

K nákladům řízení

- 41 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

Článek 6 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách musí být vykládán v tom smyslu, že brání použití zásad vnitrostátního soudního řízení, podle nichž vnitrostátní soud, k němuž bylo podáno odvolání proti rozsudku, jímž bylo časově omezeno vrácení částek bezdůvodně zaplacených spotřebitelem na základě ujednání prohlášeného za zneužívající, nemůže uplatnit z úřední povinnosti důvod vycházející z porušení tohoto ustanovení a nařídit vrácení všech uvedených částek, jestliže skutečnost, že dotčený spotřebitel toto časové omezení nezpochybnil, nelze přičíst jeho úplné nečinnosti.

Podpisy.